

El llenguatge

La muntanya

Encara que —a més de ben fixada des de fa seixanta anys— l'ortografia de la paraula muntanya i de les altres de la seva família ha estat prou divulgada, ja que cap tractat d'ortografia no deixa d'incloure-les a la llista de les discrepàncies entre el català i el castellà pel que fa a l'ús de la o i de la u, ben sovint són objecte de vacil·lacions i d'errors, de fet, cal convenir-hi, ben comprensibles, perquè, a més de la inevitable influència del castellà hi concorren l'existència de tres mots comuns que presenten una o -mont, monticle i montuós— i la forma de nombrosos topònims composts començats per Mont—: Montseny, Montserrat, Montsant, Montsec, Montagut, etc. Cal recordar, per tant, que llevat dels tres mots que hem indicat, mont, que és una variant dialectal poc usada de munt, el seu derivat montuós i el cultisme monticle, tots els altres mots de la família de muntanya, alguns dels quals s'escapen del seu camp semàntic i han adquirit significacions molt diverses, s'han d'escriure amb una u a la primera síl·laba. A més de muntanya i els seus derivats pròpiament dits, com muntanyós, muntanyenc, etc., és important de destacar el verb muntar (amb el compost desmuntar que del seu primitiu sentit de «pujar», ascendir» ha passat a significar també «disposar, compondre els diversos elements que han de formar un conjunt», i del qual s'han format encara altres mots com muntador, muntacarregues, muntatge (per ex. un muntatge teatral, i que prou sovint apareixen escrits incorrectament amb una o. Notem, encara, muntant (d'una finestra, etc.), munteria, muntura, muntès (Etur, gat muntès, és a dir, fer o salvatge), etc.

Aquesta solució gairebé general d'aquests mots en u podria potser semblar a algú que es contradia amb la dels noms geogràfics que hem esmentat: Montserrat, Montseny, etc., i, de fet, és així. Joan Coromines explica com es mostra partidari d'escriure-ls també amb u, per a que no li faltaven raons, i com per un assenyat raonament de Pompeu Fabra fou persuadit de no trencar amb una habitud grafica que s'havia movent des de l'era segles.

Albert Jané